

ACC. N:R M. 6675: 1-26.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: [Signature]

Härad: Ämnebo.

Adress: Västergården

Socken: Berga.

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Två på

R. U. F. 31.

Västergården

M. 1-25

sent

Originala allmogemän

I.

ACC. N:R

M 6675 : 1

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

P. P. Rasm.

Härad:

Tummeto.

Adress:

Västra, Lagan.

Socken:

Berga.

Berättat av:

Sigrild Sköck

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1853 i Fällnäs, +1938

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSigrild Sköck.
L. U. F. 31.

Öfver vad jag tidigare
behandlat i detta hänse vill
jag härmed meddela följande.
Enligt vad Sigrild Sköck
m. fl. andra gamla personer visat
att berätta, skulle Sigrild Sköck
ha uppkommit i början av 1870-ta-
let. Det var de berömda origina-
len väringarna Per Sjögren,
Abro Buschius, Salpaus, Jundaren
Rogren, och en eller två andra gubbar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 2

Landskap: Småland Upptecknat av: J. H. Rönner
Härad: Ämnebo Adress: Storby, Ämnebo
Socken: Berga Berättat av: Ingvald Thörh
Uppteckningsår: 1940 Född år 1853 i Fälmarvika

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till, som enligt Chernes relation
uppgävos för att vara de sista
personerna, vilka zingo ärosgång till
Berga m. fl. mynha för julkvällen.
Orsaken var för det just vid den
tidpunkten blev slott med denna
nygamla Tradition uppges vara
den, att de stora andliga vä-
rdesvärden, som vid den tiden
översjick vårt land medföde att
man hade bort det gamla
och visshetliga, när det bättre
tygs hade uppgått, och man i
stället började omfatta högre värden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 3

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

P. H. H. H.

Härad:

Tunnsjö.

Adress:

Tollarp, Lagan.

Socken:

Berga.

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Her i denna bok kan man
se en denna mäktigt genom-
gripande folkörelse 1876 och de
voro de nämnda gamla äro-
gångarna redan för tiden. In-
gen vore av att någon person
skulle upptäckt denna mantel
och därför var man i allmän-
het av den uppfattningen, att
den gamla seden med ärogång
föllhörde en förgången tid. Men,
vi underligt det är här, har se-
den i all hemlighet av vissa per-
sone, bibehållits ända till nu.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675: 4

Landskap: Småland Upptecknat av: P. H. Rasm
 Härad: Tummebo Adress: Tollan, Sagan
 Socken: Berga Berättat av: B. Bergström
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För några veckor sedan avled en
 gammal Maria Petersson i Bäck-
 skog, Berga, i 70-årsåldern. Hon
 hade för vana att varje julkväll
 gå ärogång till Berga kyrka
 för att få se och inhämta vad
 som kunde det kommande året
 komme att tilldraga sig. Maria
 Petersson var född i Skövde och blev
 efter ingående äktenskap, bosatt
 i Skövde, men flyttade på äl-
 derdomens dagar till Bäckskog,
 beläget vid Thaleby, nära Berga
 kyrka. Där hon under större delen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 5

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

M. Th. Hansson

Härad:

Tunnebo

Adress:

Västergötland

Socken:

Berga

Berättat av:

Sven Eriksson

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

an fids för var boende mellan
Berga och Vittaryds kyrkor. Man
saw härav draga den slutsat-
sen, att båda dessa Tempel
besöktes, men inte hon även någon
gång utstälde sina vandringar
för den heliga julkvällen även
till Vittaryds kyrka. Julkvällen
1937 gick hon för sista gången
sin älskling till Berga kyrka.
Påföljande år, d. v. s. 1938, var hon
för grund av sjukdom förhindrad
att bege sig ut för den obliga
toriska älsklingens, men då

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 6

Landskap:

Lundaland.

Upptecknat av:

P. H. Rasm.

Härad:

Tumeb.

Adress:

Västg. Lagan

Socken:

Berga.

Berättat av:

Mythovakt. B. Bergström

Uppteckningsår:

1840

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

var hon iakttagelsefull om att
informera sin son i denna myt-
stik. Han fullgjorde också upp-
draget, men rikade betydelse ut-
för den matören att bliva han-
gad av Mythovaktens matställen och
efter detta samtal var ju ären-
det fullt för den gången. Han
gick samtalat varken se eller
höra någonting märkvärdigt om
det normande ärets förändring.

För några år tillbaka var
det en annan myt berättad, näml.
även chaufför Axel Bergström (brotts-
ling)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 7

7

Landskap: Småland.

Upptecknat av: J. H. Ranson.

Härad: Sunnebo.

Adress: Trilap, Lagom.

Socken: Berga.

Berättat av: Rychkovskan, J. Rychkovskan.

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till Rychkovskan (som be-
 slutade sig för att gå äro-
 gän. Han iakttagit alla de nedertagna
 reglerna ~~att~~ och beredde sig
 på hela julstämman. Hans
 morfar blev förvånad över att poj-
 ken var så tryckt. Han sade ju
 inte att det på hela dagen. Han
 var bara så till mås dag. Det är frägn
 de bara. Du är ju så tryckt och
 besvämlig. I dag är det julstämman
 och det ska väl alla vara glada.
 Men han fick inget svar på sin
 fråga. Det hade bestämt sig för

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 8

8

Landskap: SmålandUpptecknat av: P. B. LarssonHärad: SmålandsAdress: Polstjärn, SaganSocken: BergaBerättat av: B. BergströmUppteckningsår: 1940

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att gå ärogång på kvällen
och om ville han inte på nå-
got sådant förtäring de gamla be-
tröade betingelserna. När
kvällen kom fullgjorde han så
något och besökte mycket m. fl.
platser, men han fick varken se
eller höra något av profetisk
beskaffenhet, vilket blev en miss-
räkning för honom och sedan
dessa har han inte förmått
ärogången på julkvällen.

De följande nämnda gamla
ärogångarna, vilka dog bort för

ACC. N:R

M 6675 : 9

9

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

P. H. H. H.

Härad:

Tunnsjö

Adress:

Votary, Sagan

Socken:

Berga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

omkring 70 år tillbaka, tillhörde
vagnbryggerens skola och hade nog
även inte så liten originalitet
~~över sig~~. De pläjde gå om-
kring i gårdarna och underhålla
dess invånare med prat om
sina mer eller mindre märk-
värda upplevelser. I gengäld
gingo de mat och logi och
så förigick tiden. Slutligen den
senaste hade pension från sin
militär tjänst. Närme sig ej. Det
var ju i så fall alltså för obetyd-
ligt belopp att döma räkna med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 6675:10.

Landskap: Småland Upptecknat av: A. H. Hansen
 Härad: Ämnebo Adress: Torlag, Sagan
 Socken: Berga Berättat av: Henny, A. O. Davidsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1848 i Torlag + 1936

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Son rikomst. Men Sagan upp-
 bar pension från det allmän-
 nas sida såsom salpetersgruve.
 Berättande Svenskis förelig-
 ga flera olika uppgifter. Berätt-
 ande hans ^{son} Enligt vad Davidsson be-
 rättade skulle han varit född i "So-
 lögds socken", medan andra påstå
 att han var född i "Hj" Berga socken.
 I varje fall bodde han emellanåt
 i "Hj" och tjänstgjorde som
 vargeringskarl för Torlag Matte.
 gärdst matthall och en annan gård.
 Han var belägen i "Angelöfs socken".

ACC. N:R

M 6675:11

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

P. H. Rasmussen

Härad:

Lunnebo

Adress:

Pörlag, Sagan

Socken:

Berga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lina 30 pisten lemnadare tillbringat
 han i Stavsjö. Angelstads socker,
 värest platsen för hans stuga
 ännu stannas. Angelstads kyrka
 ha var också målet för hans
 ärospång på sist på tiden, men
 i stället med Lögren besökte
 även Berga kyrka. Den sistnämnda
 de bodde i Västertöv och dess
 bostad var ett ypperligt tillhåll
 för de båda kompanerna under
 hela julafinen innan färden till
 kyrkan skulle företagas. Omredelbart
 för det julstilles tog sin början
 i Berga socken.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 6675 : 12

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

J. P. Rasmussen

Härad:

Lunnebo

Adress:

Västerg. Sagan

Socken:

Berga

Berättat av:

Ingvald Kiörh

Uppteckningsår:

1940

Född år

1853

i

Bollnäs, ds

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förhållande byborna vid mäss: Bästän,
 som på grund hävar var starkt
 uppvärd på länge detta arbete
 möjlig. När gubbarna vid otte-
 mil den dagen Torgs sin till-
 flykt dit var vännen ännu
 bevarad: på pass grad, att de
 godt kunde uppehålla sig där,
 även om det var kallt väder.
 De fingo inte föra något samtal
 med varandra och klädde förstär-
 man, att de hade sig till vila här.
 De skulle inte heller på dagstjänst
 under hela julaförarna och detta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 13

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

J. B. Hansen

Härad:

Vimmerby

Adress:

Västergården

Socken:

Söga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1740

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick mycket väl för sig i va-
sen, som var i samband av
förest. Alla regler i övrigt iakt-
togas nog av dessa ärovinga-
re. När andra försade sig för
i gyllan och all annan frälsig
dubbar fingo de iakttaga ätt-
hållsamhet och detta förhållan-
de kan måhända förklara oss
men till att de fingo sina visio-
ner under den matsliga förme-
naden. Oftast blev det så mycket
att bräta om var man hilsade
fr. Folket i gyllan lyssnade gärna

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675: 14

Landskap: Småland.

Upptecknat av: [Signature]

Härad: Tunnersås.

Adress: Torsås, Ringen.

Socken: Berga.

Berättat af: P. Elmby, f. h. h. h.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1869 i Torsås län.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jä och ja bjöds det ja försäring.
Och samning till län i Torsås
om deras märkliga uppenbarel-
se blir ja en annan sak.

Kögen var som nämnde sak.
Järsquare. Han var från Skåne, men
vestades på länge i Torsås län, Berga
socken, och han fick hemförärlig
där. Han hade varit anställd som
square i Korans Björnst och upp-
bar pension. Sedan han Björnst
ut. Kögen var en storälske som
ja, men han kunde äta upp sin
amat för en hel vecka och ibland

ACC. N:R

M 6675 : 15

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

A. H. Hansson

Härad:

Tunnebo.

Adress:

Västerg. Sagan.

Socken:

Berga

Berättat av:

Henrik J. Johansson

Uppteckningsår:

1940

Född år

1875. Död 1915: Västerg.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ändå längre Tid, som han sedan
fick arbeta för. Under de se-
nare åren då sin levnad brödde
han gå till fört den långa vä-
gen till Mälarna (Västerg., Jönköping,
Halmstad, Skåne länarna osv., om
gav inte minnelse mig, även
till Göteborg med ärende åt nå-
gon eller några personer i hem-
staten. När H. skulle bege sig
ut på en sådan långväg, värdade
de vederbörliga hörbord med en
riklig maträtt för en hel vecka
högare eller längre. Ensomlig

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6675 : 16

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

P. H. Ranson

Härad:

Timmerås

Adress:

Torlap, Sagan.

Socken:

Berga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

matstiken och de bostäder som hade
 att utstå i staden, sedan han
 till synes hade ätit sig väl
 mat. Men han gick inte långt
 förrän han stötte sig i vägen
 eller vid sidan av vägen och
 ist upp att den mat han fått
 med sig till resekost. Sedan
 fortsatte han vägen till staden
 och berättade att vad han skulle
 vänta han återvände mot hem-
 met. Vägen förning intog han in-
 å i staden och matstiken hade
 han konsumerat redan vid det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 17

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

P. P. Rasm.

Härad:

Munkbo.

Adress:

Tollst. Sagan.

Socken:

Berga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1880.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

första uppehållet på bortvägen.
Men när han kom till! En
han skadan igen och istället
mycket som helst. Han var inte
någon på matens beskaffenhet.
Skivbrödet var att han fick äta
på mycket han ville och med
den goda apérit som han hade,
istället han var som helst. Under sin
den hade han mycket att be-
rätta om sina upplevelser och vad
han hade hört och sett under
sin bortresa i staden och på
vägen dit och tillbaka hem igen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 18

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. G. Jonsson.
 Härad: Finnstads. Adress: Polarp, Lagan.
 Socken: Berga. Berättat av: P. G. Jonsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1865 i Falmeveda, + 1920

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man köpte några Rikringar på
den tiden och därför var varje
myntböringare välför den stora
världen alltid välkommen.

Om Lagan berättades på sin
tid många lustiga historier.
En gång skulle han gå den
11 mil långa vägen till Jönkö-
ping med bud till en person
i socknen. Den uppdragsgiv-
andes matmode väntade ho-
nom med ~~en~~ en matmode be-
stående av 7 stora brödkakor
med ~~en~~ i proportion därtill.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 19

18

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. Rasm
Härad: Funnebo. Adress: Torsh
Socken: Berga. Berättat av: Hemmings. P. J. Jansson
Uppteckningsår: 1940. Född år 1863 i Fallnäs, t. 14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Med denna matsäck begav han sig istad och när han hade kommit i närheten av Vänersås - således omkring tre mil från utgångspunkten - satte han sig på vägkanten och åt upp allsammans på en gång, en prestation i fråga om matkonsumtion, som väl får anses som rekordstad. Därefter denna bestående miltid fortsatte han att gå den långa vägen upp till Västrosåsen, där han utv. rättade sina ärenden och återvände

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 20

Landskap: Småland Upptecknat av: P. H. Hansen
 Härad: Bohuslän Adress: Vadstena, Södra
 Socken: Bohuslän Berättat av: Hem. äg. P. J. Jonsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1863 i Bohuslän

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sedan kom igen när det förtä-
 ra någon förtä varken i staden
 eller under vägen förän han äls-
 var hemma igen. Han hade
 då varit borta i en verkas
 tid och hade förmågan att reda
 tiden klara sig med den på
 förhand intagna beständ med
 tiden. När någon har fått det,
 så har den brukade han säga.

En gång kom Sögen in i
 en gård. De hade då bak för-
 rätta. Han var vid det tillfället
 mycket hungrig och hade kanske

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6675 : 21

Landskap: Småland Upptecknat av: P. H. Rasmussen
 Härad: Smålands Adress: Totter, Sagan
 Socken: Beza Berättat av: Hemaj. P. J. Rasmussen
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1863 i Beza, Småland, d. 1940

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

~~sedan hem igen. Han hade då~~
 inte förtärt någon föda under
 hela veckan. Han kunde där-
 för inte motstå frestelsen att se
 efter vad som var insatt till
 gräddning i bakugnen, då det
 för tillfället inte fanns någon
 person inne och uppsynande
 där behändigt till hvar vid dörren.
 Dörren öppnade dörren till bak-
 ugnen och fann där en stor
 och präktig ostkaka, som höll
 på att gräddas. Allena tog han
 ut av ugnen och kommande med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 22

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

P. H. Rasm.

Härad:

Munkbo.

Adress:

Torsås, Sagan

Socken:

Berga.

Berättat av:

P. Rasm. Johansson

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1869 i Torsås

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

berättelse. När detta var
överens, just som han höll
på med att "skapa buren" (de
fria baderna och handena från de sis-
ta resterna) kom husvorden in.
Han hade varit ute i fälgården
och sköt en del pysslor med
mjölkning mm och hade nu i
beräkning, att gammakatan skulle
vara färdiggräddad, men till
sin stora överraskning fann han
sig förekommen av den objudne
gästen, som redan hade kallats
på den präktiga oskakan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 23

82

Landskap: Småland Upptecknat av: B. H. Hansson
 Härad: Timmerb. Adress: Förlag, Lagan.
 Socken: Berga. Berättat av: En Emma Jönsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1869 i Förlag

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppbrakt Rivören när jag kom: höf-
tiga ordalag:

— Du: Tröste mig i den bättre mig,
 då: va: ja na förminskade!
 — Ah, den i vett betald mig på
 gå, varade Lagan helt lugnt,
 var på han tog upp sin järn-
 ringgunga och gav henne riktig
 valuta för den uppåtta järn-
 stakan.

Lagan var nämligen inte
 boshapad: ekonomiskt hänsä-
 ende, fastän han förde vagabon.
 dens liv och för övrigt var mycket
 älskvärd och originell

ACC. N:R

M. 6675 : 24

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

P. H. Hanson.

Härad:

Timmerås.

Adress:

Västergården.

Socken:

Berga.

Berättat av:

P. H. Hanson.

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1869 i Västergården.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till Sids Skaplynn. Den första
tiden av sin levnad var han in-
aktiverad. Han var en mycket
slug och illmarig person, men
på samma gång jättestygg och
anförlig. Blev han till-
frågad i vad ärende han var
ut, så svarade han: "det vet jag
jämte de inte."

En gång hade han varit i
Ölne och där erhållit ett pass
av dåvarande landskördingen i
länet. När han på hemvägen
kom till Alvesta gästgivergård

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R

M 6675 : 25

Landskap: Småland Upptecknat av: P. H. C. C. C.
 Härad: Smålands Adress: Vörla, Gagnef.
 Socken: Berga Berättat av: H. E. S. S. S.
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1848 i Vörla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var landskördingens som där och
 ordnade passagen åt folk. Han
 uppmärksade Lögren att även skapa
 sig ett pass
 - Vä, juna de, ja, för ja ett
 pass i den färdiga i den mest
 till väl ~~sitt~~ hemma på en förbi
 den fröta gårdsgårdsgården, som
 hade Lögren blev flyddigt

En gång var Lögren inne
 i Västerbotten landskördingen i
 läst och uppkar sin pension. Han
 fick beloppet ifråga i nya pen-
 ga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6675 : 26

Landskap: Småland.

Upptecknat av: N. H. Caron

Härad: Tunnebo.

Adress: Torup, Lagan.

Socken: Berga.

Berättat av: Hans J. S. Davidsson

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1848 i Torup, + 1926

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- Som pengar är det för blanda
för att lämna åt köparen, för
manade landskördingen. Konsten
- ja ja (skall) att min sjä
att vänta på den, svarade Lo-
gren.

Lagren var musikalisk och
hade god sångförmåga. Han kunde
tonerna och kunde sjunga alla
psalmerna i psalmboken.

- Han den noten (noterna). Vi kan
ja psalmen
eller

- Han den psalmen, vi kan

Skriv endast på denna sida!